

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIE-ONAFHANKELIJK
MILIEU-EFFECTRAPPORT EN ADVIES RICHTLIJNEN VOOR
HET LOCATIE-GEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
INZAKE OPSLAG EN VERWERKING VAN RADIOACTIEF
AFVAL

voorlopige commissie voor de milieu-effectrapportage

Werkgroep m.e.r. inzake opslag en verwerking van radioactief afval.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer,
Dr. P. Winsemius,
Postbus 20951,
2500 EZ 's-Gravenhage.

uw kenmerk MHS nr. 3105030

uw brief 12-11-1985

ons kenmerk U 2/86/Sc/123-337

onderwerp Milieu-effectrapportage Opslag en
verwerking van radioactief afval.

utrecht, 24 januari 1986.

Bijgaand bied ik U het toetsingsadvies aan, dat de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer) uitbrengt met het oog op de besluitvorming waarvoor op Uw gezag het locatie-onafhankelijk milieu-effectrapport (MER) inzake opslag en verwerking van radioactief afval werd opgesteld.

Het advies werd uitgebracht in het kader van het interimbeleid voor milieu-effectrapportage (m.e.r.). Het omvat -in overeenstemming met Uw verzoek in Uw brief van 12 november 1985- de toetsing door de VCmer van het locatie-onafhankelijk MER overeenkomstig artikel 41 z, lid 1 en 2, alsook een advies voor richtlijnen voor het nog op te stellen locatie-gebonden MER over de opslag en verwerking van radioactief afval ingevolge artikel 41 n, lid 1 van het wetsontwerp m.e.r. Het advies is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep onder voorzitterschap van ondergetekende.

Gaarne vestig ik hierbij Uw aandacht op enkele belangrijke aandachtspunten en overwegingen, die tijdens de beschouwingen van de Commissie over het locatie-onafhankelijk MER en het nog op te stellen locatie-gebonden MER naar voren zijn gekomen.

1. Het doel van de activiteit.

Het onderhavige MER is opgesteld ten behoeve van de besluitvorming omtrent locatie en inrichting van een bovengrondse, tijdelijke opslag van radioactief afval voor de komende 50 - 100 jaar in ons land. Helaas heeft de Commissie moeten constateren, dat de tijdsdruk waaronder het locatie-onafhankelijk MER tot stand is gekomen van invloed is geweest op de diepgang en kwaliteit van de gepresenteerde informatie. Eveneens is te constateren dat het MER op veel onderdelen niet voldoet aan de gestelde richtlijnen.

In het MER worden twee scenario's onderscheiden: scenario 1 geeft in feite de thans bestaande situatie weer, waarbij naast het aanbod van laag- en middelradioactief afval rekening wordt gehouden met het hoogradioactief afval van de twee in bedrijf zijnde kernenergiecentrales in ons land. Hoewel de VCmer ook over het milieu-effectrapport met betrekking tot scenario 1 de nodige aanmerkingen meent te moeten maken, is zij van oordeel dat het -gezien de toezegging aan de gemeente Zijpe dat de opslagfaciliteit aldaar slechts tijdelijk zou zijn- te billijken is dat voortvarend wordt gewerkt aan de keuze van een opslag elders, mits daarbij de nodige zorgvuldigheid wordt betracht.

Scenario 2 behelst naast de afvalproductie van scenario 1 een uitbreiding met het afval dat zou ontstaan bij een 30-jarige bedrijfstijd voor een nog te installeren nucleair vermogen van 2000 MWe, eventueel te verhogen tot 4000 MWe. In dit scenario zou op den duur ongeveer drie kwart van het volume van alle radioactief afval afkomstig zijn van kerncentrales. De opslag- en verwerkingsfaciliteit krijgt in dat geval een meer omvattende betekenis, dan die welke voortvloeit uit het omzien naar een vervangende locatie voor de opslag in Zijpe. Het accent komt dan veeleer te liggen op een inrichting, die vooral geschikt moet zijn voor een langdurige, zij het nog steeds tijdelijke, opslag van radioactief afval, dat voor een aanzienlijk deel afkomstig zal zijn van nieuw te bouwen kernenergiecentrales in ons land.

Bij de besluitvorming in de Tweede Kamer over deze nieuwe kerncentrales is de motie Lansink c.s. aanvaard, waarin tot uitdrukking kwam, dat pas wanneer een milieuhygiënisch verantwoorde, beheersbare oplossing bereikt zou zijn voor het vraagstuk van het radioactief afval tot de bouw van nieuwe kerncentrales besloten zou kunnen worden. De VCmer heeft moeten vaststellen, dat vooral met betrekking tot de opslag van hoogradioactief- en kernsplijtingsafval het locatie-onafhankelijk MER essentiële vragen onbeantwoord laat. De VCmer wijst er op, dat juist een aanzienlijk grotere stroom van hoogradioactief- en kernsplijtingsafval nadrukkelijker dwingt tot het vinden van een verantwoorde oplossing voor eindberging. Zolang het nog zicht daarop onvoldoende duidelijk is, moet ten aanzien van een tijdelijke maar wel langdurige opslag uiterst zorgvuldig te werk worden gegaan. Het is een feit dat de bestuurlijke voorbereiding van het regeringsstandpunt tot uitbreiding van het kernenergetisch vermogen in de tijd is samengevallen met de onderhavige m.e.r.-procedure. Dit zou de indruk kunnen wekken, dat de m.e.r.-procedure inzake het inrichten van een opslag- en verwerkingsfaciliteit voor radioactief afval impliciet gekoppeld wordt aan de bouw van nieuwe kerncentrales. Het moet duidelijk zijn, dat hiervoor een afzonderlijke m.e.r.-procedure in het kader van de vergunningverlening wordt gevoerd. De VCmer wil verder nog aantekenen, dat haar advies niet uitgelegd mag worden als zou de Commissie van mening zijn, dat de opslag- en verwerkingsfaciliteit niet veilig en betrouwbaar te realiseren zou zijn. De VCmer geeft slechts aan, dat het locatie-onafhankelijk MER te weinig diepgang vertoont om de mogelijkheid van een veilige en betrouwbare uitvoering te kunnen beoordelen.

2. Het locatie-gebonden MER.

Nu zich als gevolg van de gekozen procedure - bij uitzondering - de mogelijkheid voordoet tekortkomingen in het locatie-onafhankelijk MER te herstellen in het locatie-gebonden MER, wenst de Commissie de noodzaak daartoe te benadrukken en adviseert dit vervolg-MER met grote zorgvuldigheid zonder tijdsdruk te doen opstellen.

In Uw brief van 12 november 1985 verzocht U de VCmer in haar advisering voor richtlijnen voor het locatie-gebonden MER uit te gaan van de locaties Sloegebied en Moerdijk, zoals beschreven in het advies van de Commissie Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval (LOFRA).

De VCmer heeft dit verzoek zodanig geïnterpreteerd, dat zij in haar overwegingen ook betrokken heeft het terrein van de N.V. Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij, dat in bijlage 15 van het advies van de Commissie LOFRA wordt genoemd.

Daarom adviseert de VCmer in het locatie-gebonden MER de drie mogelijke locaties te betrekken als locatie-alternatieven met zo mogelijk een voorkeursaanduiding voor één van deze locaties.

Ten einde eventuele vertraging in de besluitvorming te vermijden, zou de vergunningprocedure ten behoeve waarvan het locatie-gebonden MER moet worden opgesteld, gericht moeten zijn op alle drie locaties. De handelwijze bij de concessie-aanvraag voor de grootschalige kustlocatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied zou voor deze situatie model kunnen staan. De aanpak waarbij locatie-alternatieven nog worden opgehouden tot aan de vergunningaanvraag heeft het voordeel dat kan worden overgegaan op een andere locatie, indien uit het locatie-gebonden MER en de daarop volgende beoordeling mocht blijken dat de voorkeurslocatie op milieu-gronden toch minder geschikt zou blijken te zijn. De VCmer is de mening toegedaan dat met deze aanpak de procedure aan kracht en geloofwaardigheid zal winnen.

3. De procedure.

Van verschillende insprekers is de klacht vernomen, dat de toezending op hun verzoek van het MER pas laat danwel zonder bijlagen of zelfs in het geheel niet geschiedde. Dit heeft ertoe geleid dat sommige in deze zaak geïnteresseerde personen en groeperingen, met name die woonachtig zijn in de gemeente Borsele, niet in staat zijn geweest hun opmerkingen en bezwaren kenbaar te maken. De VCmer betreurt dit, omdat U, anders dan beoogd met artikel 41 x van het wetsontwerp, over het MER geen hoorzitting heeft doen houden, hoewel bekend mag zijn dat de onderhavige materie zich in een brede belangstelling mag verheugen.

Voorts wil de Commissie de aandacht vestigen op een onduidelijkheid in de gevolgde procedure. Wanneer men de begeleidende stukken, die gepubliceerd zijn bij de start van de m.e.r.-procedure in maart 1985 vergelijkt met die bij de publicatie van het locatie-onafhankelijk MER op 12 november 1985, dan valt het op dat aanvankelijk werd gesteld, dat U bij het voeren van afrondend overleg met de betrokken provincies en gemeenten, die volgens het advies van de Commissie LOFRA als mogelijke locaties in aanmerking konden komen, ook van de inspraakreacties en het advies van de VCmer over het locatie-onafhankelijk MER gebruik zou maken.

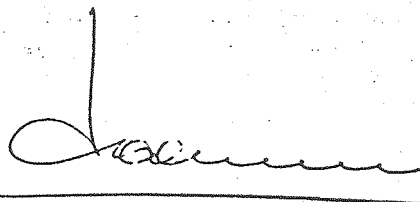
Uit de latere stukken bleek, dat U dit overleg zou voeren aan de hand van het advies van de Commissie LOFRA en het locatie-onafhankelijk MER. In gesprekken met de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Klundert en Borsele is de VCmer gebleken, dat intussen reeds overleg door U met hen is gevoerd.

De VCmer heeft haar werkzaamheden verricht in de overtuiging, dat het haar gevraagde advies betrokken zal worden bij het afrondende overleg over de locatie-keuze. Met het oog op de bedenkingen en opmerkingen die door de Commissie over het MER gemaakt zijn, acht de VCmer het van belang voor de besluitvorming dat het advies alsnog bij het afrondende overleg betrokken wordt.

Met het uitbrengen van dit advies hoopt de VCmer een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming omtrent deze moeilijke materie.

Drs. H.G. Ouwerkerk,

voorzitter werkgroep m.e.r. inzake
opslag en verwerking van radio-
actief afval.

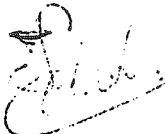

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIE-ONAFHANKELIJK
MILIEU-EFFECTRAPPORT EN ADVIES RICHTLIJNEN VOOR
HET LOCATIE-GEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
INZAKE OPSLAG EN VERWERKING VAN RADIOACTIEF
AFVAL

Advies op grond van artikel 41 z, lid 1 en 2,
respectievelijk artikel 41 n, lid 1 van het
ontwerp van Wet tot uitbreiding van de Wet
algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met
betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake
de inhoud van het locatie-onafhankelijk milieu-
effectrapport, respectievelijk inzake de
richtlijnen voor de inhoud van het locatie-
gebonden milieu-effectrapport ten behoeve van
de besluitvorming omtrent de opslag en
verwerking van radioactief afval.

Uitgebracht aan de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer door een
werkgroep van de Voorlopige Commissie voor de
milieu-effectrapportage.

De secretaris,

drs. J.J. Scholten.

De voorzitter,

drs. H.G. Ouwkerk.

Utrecht, 24 januari 1986.

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET LOCATIE-ONAFHANKELIJK MER	3
2.1	Vorm en presentatie	3
2.2	De inhoud van het MER	3
2.2.1	Algemeen	4
2.2.2	Doelstelling van de voorgenomen activiteit	6
2.2.3	Beschrijving van de voorgenomen activiteit en uitvoeringsalternatieven	9
2.2.4	Besluitvorming	13
2.2.5	Bestaande toestand van het milieu	14
2.2.6	Invloed op het milieu	15
2.2.7	Vergelijking van de milieu-effecten	20
2.2.8	Leemten in kennis en informatie	20
2.2.9	Referenties	21
3.	ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET LOCATIE-GEBONDEN MER	22
3.1	Algemeen	22
3.2	Doelstelling van de voorgenomen activiteit	23
3.3	Alternatieven	24
3.4	Bestaande toestand van het milieu, alsmede de te verwachten ontwikkeling van dat milieu	25
3.5	Beschrijving van de gevolgen voor het milieu	27

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het locatie-onafhankelijk MER.
2. Brief (123-264) van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 12 november 1985 (kenmerk MHS. nr. 3105030) aan de VCmer met verzoek om beoordeling van het locatie-onafhankelijk MER.
3. Richtlijnen van juli 1985 voor het MER waarnaar in het toetsingsadvies wordt verwezen.
4. Samenstelling van de werkgroep van de VCmer.
5. Lijst van inspraakreacties.

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIE-ONAFHANKELIJK MILIEU-EFFECTRAPPORT EN
ADVIES RICHTLIJNEN VOOR HET LOCATIE-GEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
INZAKE OPSLAG EN VERWERKING VAN RADIOACTIEF AFVAL

1. INLEIDING

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) heeft met de brief (kenmerk MHS nr. 3105030) van 12 november 1985 (zie bijlage 2) het locatie-onafhankelijk Milieu-effectrapport (MER) "Opslag en verwerking van radioactief afval" toegezonden aan de Voorlopige Commissie voor de milieu-effectrapportage (VCmer), met het verzoek -conform artikel 41z, lid 1 van het wetsontwerp Uitbreiding van de wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) [1] - advies uit te brengen over het MER.

Het is de bedoeling dat de VCmer een oordeel vormt over de kwaliteit van het MER. Meer formeel gesteld dient het MER door de VCmer beoordeeld te worden of er is voldaan aan:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER (bijlage 3), welke werden vastgesteld door de Minister van VROM, de Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in juli 1985 op grond van artikel 41o, eerste lid van het wetsontwerp inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.);
- het gestelde in artikel 41j van het wetsontwerp [2];
- de eis dat het rapport geen onjuistheden bevat (ex artikel 41w, tweede lid van het wetsontwerp).

[1] Eerste Kamer, zitting 1984-1985, 16814, nr. 226.

[2] Er zijn nog geen regels vastgesteld ex artikel 41k van het wetsontwerp inzake m.e.r., zodat geen beoordeling aan de hand van dit artikel heeft plaatsgevonden.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de VCmer, die -onder voorzitterschap van dr. J. Spaander- het advies inzake richtlijnen voor het locatie-onafhankelijk MER op 24 mei 1985 heeft uitgebracht aan de Minister van VROM. Deze werkgroep staat nu onder voorzitterschap van drs. H.G. Ouwerkerk, die deze taak overnam van dr. J. Spaander, vanwege een meer evenwichtige werkverdeling onder de leden van het presidium van de VCmer. De huidige samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 4. De werkgroep vertegenwoordigt in deze de VCmer en wordt verder in dit advies aangeduid met VCmer.

In overeenstemming met het gestelde in artikel 41z, tweede lid van het wetsontwerp inzake m.e.r. heeft de VCmer alle (in totaal 29) via het Ministerie van VROM ontvangen bezwaarschriften, commentaren, adviezen en opmerkingen, die alleen schriftelijk konden worden ingebracht, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 5) betrekking hebben op het onderwerp van de m.e.r., werden zij in het toetsingsadvies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen. De VCmer acht een volledige opsomming van sommige, weliswaar relevante opmerkingen, die in verschillende reacties naar voren zijn gebracht, weinig zinvol en volstaat in zulke gevallen met het verwijzen naar die reacties, waarin het meest uitgebreid op bedoelde opmerkingen wordt ingegaan.

Het feitelijk toetsingsadvies over het locatie-onafhankelijk MER bestaat uit drie delen. In paragraaf 2.1 komen de vorm en presentatie van het MER aan de orde. In paragraaf 2.2. worden de hoofdlijnen van het toetsingsadvies aangaande de inhoud van het MER gegeven, waarbij in bijlage 1 nog enige gedetailleerde opmerkingen bij het MER worden gemaakt.

In paragraaf 3 wordt ingegaan op het verzoek van de Minister van VROM in zijn voornoemde brief van 12 november 1985 aan de VCmer om tevens te adviseren omtrent nadere richtlijnen voor het locatie-gebonden MER, toegesneden op de locaties Sloegebied en Moerdijk. Met het doel informatie te verkrijgen over de omgevingsaspecten van deze mogelijke vestigingsplaatsen wisselden vertegenwoordigers van de

werkgroep op 11 december 1985 van gedachten met de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Borsele en Klundert.

2. TOETSING IN HOOFDLIJNEN VAN HET LOCATIE-ONAFHANKELIJK MER

2.1. Vorm en presentatie

Wat de presentatie betreft kan gesteld worden dat het MER goed verzorgd en ingedeeld is en dat de leesbaarheid ook goed te noemen is vanwege het gebruik van tamelijk eenvoudig en begrijpelijk Nederlands. De verdeling van de informatie over een hoofdrapport met ondersteunende informatie in bijlagen is een voor de hand liggende aanpak, die de toegankelijkheid van de informatie in het MER op zich bevordert. De informatie welke in de bijlagen wordt gepresenteerd is echter op onderdelen moeilijk bruikbaar en is te weinig gedetailleerd. De gegevens van de bijlagen 6.1 tot en met 6.4 hadden in meer toelichtende vorm verwerkt moeten zijn in het hoofdrapport. In de tabellen en figuren van het hoofdrapport is ten behoeve van de overzichtelijkheid van de gepresenteerde gegevens gebruik gemaakt van verschillende kleuren. Deze worden echter niet geheel consistent gebruikt en hebben dan een verschillende betekenis (vergelijk tabel 3.1 en 3.4 met figuur 3.2), waardoor aan de overzichtelijkheid afbreuk wordt gedaan.

2.2. De inhoud van het MER

De VCmer komt na bestudering van het MER en de bijbehorende bijlagen, alsmede na kennisneming van de resultaten van de inspraak en van de adviezen van de ambtelijke adviseurs tot een aantal conclusies. Deze conclusies vormen tezamen de hoofdaandachtspunten van het toetsingsadvies.

2.2.1. Algemeen

Alhoewel de indeling van het MER vrij nauwkeurig de rangschikking volgt van onderwerpen volgens de richtlijnen (en dus ook volgens de indeling van artikel 41j van het wetsontwerp m.e.r.), terwijl de samenvatting een goede weergave vormt van de gepresenteerde informatie in het hoofdrapport, moet de VCmer vaststellen, dat het MER op vele onderdelen de richtlijnen niet, of slechts ten dele heeft gevolgd. De VCmer deelt in dit opzicht de mening van de hoofdinspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne in diens advies over het MER alsook de opvattingen verwoord in verschillende inspraakreacties [1]. In het vervolg van de tekst van het voorliggende advies van de VCmer wordt een aantal van de geconstateerde afwijkingen vermeld, zonder dat daarbij is gestreefd naar een volledige opsomming.

Verder worden naar de mening van de VCmer de mogelijke milieu-gevolgen van de opslag en verwerking van het radioactief afval onvoldoende behandeld. De kritiek richt zich vooral op het tekort aan zichtbare onderbouwing van gepresenteerde berekeningsuitkomsten. In het bijzonder zijn de brontermen en de veronderstellingen bij de berekening van de milieu-gevolgen (dosis-schattingen) bij normaal bedrijf en bij storingen en ongevallen onvoldoende toegelicht. Het is daarom niet mogelijk om zonder aanvullende informatie of specialistische kennis van de materie de berekeningsresultaten te toetsen [2].

Het lijkt er op dat de snelle wijze waarop het MER tot stand moest komen mede de oorzaak is van de hier gesignaleerde tekortkomingen. Voor wat betreft de dosisschattingen ten gevolge van directe straling en lozingen bij normaal bedrijf en storingen lijkt de orde van grootte van gepresenteerde uitkomsten redelijk aannemelijk. Terwille van een adequate toetsing zal het noodzakelijk zijn in het locatie-gebonden MER de uitgangspunten en onderbouwing van de gemaakte voorspellingen alsnog zorgvuldig te presenteren. In paragraaf 2.2.6 van het voorliggende advies wordt hierop nader ingegaan.

In algemene zin tenslotte is het de VCmer opgevallen, dat alle in het MER beschreven werkwijzen van het voorgenomen bedrijf geënt zijn op de

[1] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 12, 15, 19, 20, 21, 25 en 26.

[2] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 4, 17, 23 en 26.

vanzelfsprekendheid van een perfect lopende organisatie en een foutloos beheer, alsook op de vooronderstelde juistheid van de ontwerpcriteria. De problemen die hiermee kunnen ontstaan, zijn in het MER onderbelicht [1]. Dit aspect dient in het locatie-gebonden MER nadrukkelijk behandeld te worden. De sociale en menselijke kanten van het bedrijf conditioneren de kansen op en de aard en omvang van mogelijk (onbedoelde) effecten.

In de hiernavolgende paragrafen worden opmerkingen geplaatst aan de hand van de hoofdstukken 2 tot en met 9 van het MER. Bij ieder van deze hoofdstukken is aangegeven hoe zij overeenkomen met de onderdelen van de tekst van artikel 41j, het eerste en het derde lid van het wetsontwerp inzake m.e.r., dat beschrijft welke onderwerpen een milieu-effectrapport tenminste dient te bevatten.

[1] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 2, 7, 20, 21 en 22.

2.2.2. Doelstelling van de voorgenomen activiteit (Hoofdstuk 2)

Artikel 41j, lid 1, onder a:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

De scenario's voor de hoeveelheden radioactief afval, die in hoofdstuk 2 van het MER worden gepresenteerd, maken duidelijk welk aandeel van het radioactieve afval afkomstig is of zal zijn van kerncentrales. In het geval van scenario 1, dat is bij handhaving van het kernenergievermogen op het huidige peil, is dit aandeel ongeveer 35 volume %. Bij realisatie van scenario 2 stijgt het aandeel van het afval, dat afkomstig zal zijn van de bestaande en nog nieuw te bouwen kerncentrales tot meer dan de helft van het totale aanbod (ca. 65% met een verdere stijging tot ca. 75% van het totaal indien het kernenergievermogen wordt uitgebreid met 4000 MWe). Uit deze cijfers blijkt, dat er een directe relatie bestaat tussen het vinden van een oplossing voor de opslag en berging van het radioactieve afval enerzijds en het beleid ten aanzien van de uitbreiding van kernenergie anderzijds.

Naar de mening van de VCmer had het MER duidelijk moeten stellen, dat de oorspronkelijke behoefte van het vinden van een tijdelijke bovengrondse opslaglocatie voor radioactief afval bedoeld was ter vervanging van de interimopslag te Zijpe en voor de opslag van mogelijk uit het buitenland terugkerend hoogradioactief afval dat ontstaat na opwerking van bestraalde splijtstofelementen van de bestaande kerncentrales Borssele en Dodewaard. Dit betreft in feite het probleem van de verwijdering van radioactief afval volgens scenario 1. Pas bij publicatie van het regeringsstandpunt inzake de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid door de Tweede Kamer, werd volledig duidelijk dat de bovengrondse opslagfaciliteit ook geschikt zou moeten zijn voor de opslag van afval van nieuwe kernenergiecentrales: daarmee ontstond het beeld van het afvalaanbod volgens scenario 2, gekoppeld aan uitbreiding van het kernenergievermogen. De VCmer acht het een tekortkoming dat het MER de hiervoor geschetste ontwikkeling niet scherp in beeld heeft

gebracht voor een objectieve afbakening van de doelstelling van de voorgenomen activiteit.

In het licht van het voorafgaande suggereert de grafiek van figuur 2.3 in het MER dat na het jaar 2030 geen bestraalde splijtstofelementen meer voor opslag zullen worden aangeboden of met andere woorden, dat na dat tijdstip geen kerncentrales meer in bedrijf zullen zijn in Nederland (zie ook opmerking no. 3 in bijlage 1 van het voorliggende advies).

Het onderhavige MER is opgesteld ten behoeve van de besluitvorming omtrent de locatie en inrichting van een bovengrondse tijdelijke opslag van alle soorten radioactief afval voor de komende 50-100 jaar in Nederland. In haar advies voor richtlijnen voor dit MER van 24 mei 1985 stelde de VCmer dat een dergelijke besluitvorming alleen verantwoord is, als daarbij tegelijkertijd wordt besloten actief te werken aan een oplossing voor de eindberging van dat deel van het radioactieve afval, dat slechts langzaam vervalft. Alhoewel de VCmer beseft dat dit MER niet eveneens ten behoeve van die volgbesluitvorming is opgesteld, moet zij constateren, dat het MER geen gegevens verstrekt over een actieve aanzet tot onderzoek voor het vinden van een goede oplossing hiervoor. Het aspect van de eindberging is van cruciaal belang in het bijzonder bij scenario 2. Voor velen zal het vinden van een aanvaardbare oplossing voor de eindberging daarom toch een centraal punt zijn in de besluitvorming. Het MER ademt een vertrouwen over de mogelijkheden op termijn voor de eindberging, dat in het rapport zelf niet onderbouwd wordt.

Zo wordt in hoofdstuk 2 gewezen op een (onvolledig geciteerde) uitspraak in het Eindrapport van de Stuurgroep Maatschappelijke Discussie Energiebeleid, hetwelk een groeiend vertrouwen signaleert bij internationale organisaties en deskundigen, dat in één à twee decennia het probleem van het afval veilig en tegen redelijke kosten kan worden opgelost [1]. In andere hoofdstukken (6.4 en 8.4) wijdt het MER nog enkele korte passages aan het probleem van een veilige en aanvaardbare eindberging. Het betreft slechts een beknopte weergave van de huidige kennis van zaken en de uitspraak dat het ondenkbaar is, dat een eindberging niet operationeel zal worden in de komende decennia. Deze uitspraak wordt in het MER niet waar gemaakt [2].

De laatste zin van hoofdstuk 2 van het MER stelt, dat het altijd mogelijk zal zijn de faciliteit volledig te ontmantelen en het terrein voor andere toepassingen geschikt te maken. Deze opmerking loopt vooruit op de behandeling van de milieu-invloeden in hoofdstuk 6 van het MER, maar daar wordt deze uitspraak niet onderbouwd [3]. Het MER wijdt overigens geen nadere beschouwing aan de gebruiksduur van de opslag- en verwerkingsfaciliteit, zoals de richtlijnen voor het MER dat vroegen in paragraaf 3.2 van die richtlijnen [4].

Voor andere meer gedetailleerde opmerkingen over hoofdstuk 2 van het MER wordt verwezen naar bijlage 1 van het onderhavige advies.

[1] Het volledige citaat uit het Eindrapport van de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid (blz. 217) luidt: "In kringen van deskundigen en officiële instanties als IAEA, OESO en EG groeit het vertrouwen dat het probleem van radioactief afval binnen één à twee decennia veilig en tegen redelijke kosten kan en zal worden opgelost. Geconstateerd moet tevens worden, dat tot op heden in nog geen enkel land definitieve oplossingen daadwerkelijk zijn toegepast voor het hoogradioactieve afval".

[2] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 4, 12, 15 en 26.

[3] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 4, 12.

[4] Bijlage 5, inspraakreacties nrs. 4, 12, 18, 19 en 21.